

Anteckningar

Pensionärsrådet

Tid: 2024-09-19, kl 13.15 – 16.00

Plats: Omsorgsförvaltningen, Markusgatan 25

Närvarande:

- Blerta Krenzi (S) ordförande**
- Laila Borger (S)**
- Mikael Westberg (S)**
- Kurt Kvarnström (S)**
- Johan Thomasson (M)**
- Anton Sundin (S)**
- Håkan Bengtsson (PRO By-Horndal)**
- Marianne Hirsch (SKPF) till kl 15.23**
- Marianne Eriksson (SPF)**
- Margareta Forsman (PRO Folkärna Krylbo)**
- Lea Vulli (PRO Avesta finska)**
- Lars Ahlm (PRO Avesta)**
- Cornelia Gustafsson, sekreterare**
- Tobias Åsell, kommundirektör**
- Torbjörn Granström, överförmyndarchef**
- Mikael Jansson, säkerhetsskyddschef**

1. Föregående anteckningar

Föregående anteckningar läggs till handlingarna.

2. Försäljning av överblivna matlådor

Som en del i att minska matsvinnet kan personal köpa mat som blivit över vid servering i kommunens kök. Detta innebär att mat som stått ute på buffén får säljas när lunchen är slut. Mat i köket som inte serverats tas om hand och ska således inte säljas. Köparen måste själv tillhandahålla lådan och får fylla en (1) matlåda av normalstorlek med valfritt innehåll för 35kr. Vill man ha ex sallad i en egen låda blir det i så fall två lådor = 70 kr.

3. Överförmyndarkansliet informerar om sin verksamhet

Torbjörn Granström, överförmyndarchef, informerar om överförmyndarkansliets verksamhet enligt presentation som biläggs protokollet.

4. Genomlysning av äldreomsorgen – slutrapport

Tobias Åsell, kommundirektör, informerar om slutrapporten av KPMGs genomlysningen av äldreomsorgen.

KPMG redovisade följande rekommendation i sin slutrapport:

Ekonomi

Innefattar åtgärder som fokuserar på insatser med koppling till äldreomsorgens ekonomiska arbetsprocesser.

- Se över budgetprocessen, så att verksamhetens behov (kopplat till demografi, differensen mellan vård- och omsorg och omsorgsstyrelsens budget samt personalplanering beaktas) tydligare reflekteras i den budget som tilldelas.
- Se över arbetet med kravställningar i samband med upphandling.
- Tillsätt insatser i syfte att minska omsorgsstyrelsens verksamhetens beroende av tillfälliga statsbidrag samt se över möjligheten att omfördela resurser mellan styrelsens verksamhetsområde för en mer rättvisande budgetfördelning.
- Säkerställ en koppling mellan utförda timmar och planering av resurser.
- Se över budgetmodellen i syfte att säkerställa en tydlig koppling mellan framtagna långsiktiga analyser och resursfördelningen.

Planering

Innefattar åtgärder som fokuserar på insatser med koppling till äldreomsorgens planeringsprocesser.

- Utredda hur tillgänglig kompetens kan användas på ett så effektivt sätt som möjligt, med syfte att på sikt minska andelen resurstid.
- Se över omfattningen av samplaneringen i syfte att möjliggöra för ett effektivt resursanvändande som inte har en negativ påverkan på kontinuitet och andra kvalitetsmått.
- Säkerställ tillräcklig kompetens- och språknivå bland nyanställda undersköterskor och vårdbiträden.
- Säkerställ att resursplaneringen utgår från faktiskt behov.
- Arbeta långsiktigt med kompetenshöjande insatser i syfte att öka kvalitet och minska behov av inhyrd personal på sikt.
- Säkerställ att pågående och planerade utvecklingsåtgärder genomförs, och följ upp att åtgärderna ger avsedd effekt.

Verksamhet

Innefattar åtgärder som fokuserar på insatser med koppling till äldreomsorgens verksamhet och kopplade arbetsprocesser.

- Tydliggör verksamhetsplaneringens styrande funktion genom förtydligande av roll och innehåll.
- Fastställ väsentliga kvalitetskrav, som också utgör en grund för uppföljning.
- Uppdatera och utveckla kvalitetsledningssystemet.
- Utveckla arbetet med dokumentation, främst avseende genomförandeplaner.
- Se över arbetet med rutt/besöksplanering, med fokus på såväl effektivitet som kontinuitet.
- Säkerställa arbetet med BPSD.
- Se över, och tydliggör arbetet med ombudsroller.
- Stärk arbetet med egenkontroller inom verksamheten genom att t.ex. koppla planerade egenkontroller till kvalitetskrav.
- Stimulera ökat nyttjande av välfärdsteknik.

Utifrån detta lyfter Tobias Åsell att kommunen arbetar vidare med utmaningar med språkkunskap inom äldreomsorgen samt med schemafrågan. I Avesta har högst andel av personalen heltid vilket kan vara en utmaning i planeringen av medarbetares tid. Det går att se att kommunen har en relativt högt övertidstalt trots ökad andel tillsvidare anställda.

Tobias Åsell meddelar att nya förvaltningschefen har fått ta del av rapporten och att medel har avsatts i budget för 2025 för omsorg att arbeta vidare med det.

5. Samhällsservice på landsbygden

Tobias Åsell informerar om den dialog som kommunen för med aktörer som erbjuder samhällsservice på landsbygden, med anledning av att apoteket i Horndal stängt ned på grund av att de inte lyckats anställa en farmaceut. Istället kommer endast utlämning av läkemedel via ICA att erbjudas för de som beställer från apoteket. Kommunen har haft samtal med apoteket i frågan och betonar alltid vikten av att hela kommunen, inklusive landsbygden, ska ha tillgång till en levande och fungerande service i de forum där kommunen deltar.

Pensionärsrådet framhåller att de ser det som ett stort problem att en så viktig samhällsservice som apoteket försvinner från Horndal. De upplever att det är en fråga om prioritering från Apoteket AB:s sida, då de inte har lyckats anställa en ersättare till den farmaceut som gått i pension.

6. Information från Avesta kommuns verksamheter

Kommunstyrelsen

- Kommunstyrelsens prognos för 2024 visar på minus 10 miljoner. Invånarantalet i kommunen har på ett år minskat med 330 personer, vilket i procent innebär att Avesta haft den största minskningen i länet. En analys pågår för att undersöka orsakerna till denna minskning, där en faktor som lyfts fram är svårigheten att matcha arbetskraftsbehovet med de som är arbetslösa.
- Budget för 2025 antogs av kommunfullmäktige i juni och prognosen för kommande år ser något bättre ut. En revidering av budget för 2025 kommer behandlas av kommunfullmäktige i november.
- Renovering av Koppardalsbron ska ske och projektering pågår, planeras vara klart till sommaren 2025. Efter renoveringen förväntas bron ha en livslängd på 40 år.

- Brogårdsbron är avstängd till följd av de skador som har identifierats. Säkerheten för de som färdas på bron kan inte garanteras innan skadorna är utredda, och därför är det förbjudet att både gå på bron och färdas med båt under den. Först efter inspektion och en djupgående analys kan beslut fattas om bron kan öppnas för gång- och cykeltrafik.
- Pågår även undersökning av Kyrkbrons fundament för att få fram underlag inför kommande beslut gällande upprustning av bron.

Bildningsstyrelsen

- Meritpoängen för elever i årskurs 6 och 9 har ökat. Satsningen på matematik i grundskolan har gett resultat, och vi ser en tydlig förbättring i elevernas prestationer inom ämnet. Däremot har resultaten i svenska försämrats något, vilket gör att förvaltningen framöver kommer att prioritera insatser där. Satsningen på tvåläraarsystemet fortsätter.
- Fokus ligger även på att öka gymnasiebehörigheten, och vi ser en positiv utveckling med fler behöriga elever till gymnasiet. Antalet elever på introduktionsprogrammet (IM) har minskat från 108 till 75, vilket är ett steg i rätt riktning. Vi erbjuder 13 nationella program samt en anpassad gymnasieskola. Samverkansavtal med närliggande kommuner inom gymnasieskolan är också på plats. 100 elever har valt att studera på annan ort medan 190 elever på Karlfeldt kommer från andra kommuner. En del av underskottet i budget kan förklaras av att elevantalet i gymnasiet blev lägre än beräknat, 30 elever som i ett första skede tackat ja till en plats på Karlfeldts påbörjade inte sin utbildning där.
- Yrkesprogrammen har ett välfungerande samarbete med näringslivet. I dagsläget samverkar man med 140 företag, som har varit delaktiga i att forma både inriktningar och delvis innehåll i utbildningarna. Arbetsmarknadskunskap har införts för att ge eleverna en bättre förståelse för olika yrkesval.
- Prognosen för antalet födda barn är lågt. Bildningsstyrelsen kommer behöva att successivt minska antalet förskoleplatser för att möta den sjunkande barnkullen. Arbetet med detta pågår.

Gamla Byn/Avesta Industristad

- Gamla Byns ekonomiska prognos visar på ett överskott på 4 miljoner. Uppjustering av underhållsbudget planeras. Snöröjning och hantering av vinterväghållning kan även se ökade kostnader svåra att prognosera för.
- Gamla Byn har infört ett nytt system för bostadskö. Det innebär att den sökande behöver ha en mailadress för att kunna registrera sig. För de personer som inte har en egen mailadress uppmanar bolaget först och främst att se om det finns någon i ens närhet som kan hjälpa personen med mailadress för registreringen.
- Ombyggnationen av lokaler på Industrigatan 11 till Vattenfall är redo för inflytt. Bytet av golv i Kopparhallen är även klart, här inväntas målburar och sedan kan hallen öppnas igen. Skogsgläntans kök förväntas vara klar till årsskiftet.

Pensionärsrådet informerar om att PRO har tagit fram ett bostadspolitiskt program. Ser behov av att anpassa boende utifrån tillgänglighet så att flera kan bo hemma. Något som samtliga aktörer måste ta ansvar för.

Avesta Vatten och Avfall

- Avesta Vatten och Avfall prognos visar på ett plus minus noll resultat för 2024.
- Avesta Vatten och Avfall har gått över till månadsvis fakturering.
- Öppettider för återvinningscentralen i xx har utökats till att även vara öppet på en lördag i veckan. Återvinningscentralen i Gruvgärdet/Krylbo kommer ha kvällsöppet en dag.

V-Dala miljö- och byggnadsförvaltning

- V-Dala miljö- och byggnadsförvaltning har en intäkt baserat finansiering, en del av verksamhet finansieras genom avgifter för ex för bygglov. Minskade intäkter från ex bygglov har påverka förvaltningens ekonomi och prognos för 2024.
- V-Dala miljö- och byggnadsförvaltning kommer framöver fokusera på sitt tillsynsuppdrag samt arbetet med den nya översiktsplanen för kommunen.
- Rekrytering av ny förvaltningschef pågår.

7. Pensionärsfesten

Pensionärsfesten för 2025 anordnas 30 oktober i Avestaparken.

8. Övriga frågor

Säkerhetsskyddschef Mikael Jansson informerar om förändringar i kommunens lokala ordningsföreskrifter som ska antas av kommunfullmäktige i november. Förändringar gäller vart och när fyrverkerier får användas. Förändringar innebär även ett tillägget som tydliggör att alkoholdrycker eller andra berusningsmedel, utöver att förtäras, inte heller får inhaleras på i föreskriften utsedda områden.

Ordföranden avslutar mötet

V-Dala Överförmyndarsamverkan

Avesta - Fagersta - Hedemora - Norberg

1

Utgångspunkt

Enligt föräldrabalken (lag) ska det i varje kommun finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd

Enligt kommunlagen får fullmäktige besluta att en nämnd ska vara gemensam med andra kommuner

2

V-Dala Överförmyndarsamverkan

Kommunerna Avesta, Hedemora och Norberg har en samverkan sedan 1 januari 2015 med enskilda överförmyndare. Hedemora värdkommun och gemensamt kansli i Hedemora

Fr.o.m. 1 januari 2021 samverkan med Fagersta kommun som hade en överförmyndarnämnd

1 januari 2023 gemensam överförmyndarnämnd alla 4 kommunerna med egen förvaltning

3

V-Dala överförmyndarkansli i Hedemora

2024

8 anställda

4

Antal ställföreträdarskapsärenden i verksamheten

972 ärenden sammanlagt i alla 4 kommuner 17 september 2024

Avesta: 329 ärenden

Hedemora 294 ärenden

Fagersta 243 ärenden

Norberg 106 ärenden

Ärendeantalet har under 2024 i sin helhet varit i stort sett lika sett till hela nämndens verksamhetsområde

Sammanlagt befolkningsmängd alla 4 kommunerna: Ca 57 000

5

Överförmyndarnämndens tillsyn syftar till att ge ett skydd mot rättsförluster för personer som, på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållanden, inte själva kan sköta sina juridiska, ekonomiska eller personliga angelägenheter.

Tillsynen syftar också till att skydda barn och unga från rättsförluster.

6

Överförmyndarnämndens uppdrag

Överförmyndarnämnden ska:

1. Utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare
2. Utredda förutsättningarna för olika former av ställföreträdarskap
3. Ge information och utbildning till förmyndare, gode män och förvaltare
4. Granska ställföreträdarens redovisningar
5. Besluta om arvode och ersättning till förordnade ställföreträdare

7

Förutsättningarna just nu och kommande år

- Att utveckla den gemensamma överförmyndarnämnden och dess förvaltnings verksamhet. Utveckla gemensamma rutiner, nämndadministration, styrdokument, blanketter mm
- Att arbeta med Hedemora kommuns nya övergripande mål i den nya aktivitetsplanen
- Att genomföra utbildningsinsatser för ställföreträdare och omsorgspersonal (chefer, biståndshandläggare m.fl.)
- Att rekrytera och behålla kompetent personal
- Att rekrytera nya ställföreträdare
- Att genomföra digitalisering

8

Möjligheter och prioriteringar

- Den gemensamma nämnden med egen förvaltning ger goda möjligheter till ökad kontinuitet, kompetens, kvalitet, rättssäkerhet och legitimitet
- Effektivisering av arbetet för ställföreträdare, tjänstemän, medborgare genom digitalisering samt övriga e-tjänster
- Att arbeta för ökad kompetens inom ämnesområdet för tjänstemännen.
- Ändringar i lagstiftning i framtiden (Ställföreträdarutredningen: Gode män och förvaltare - en översyn (SOU 2021:36))
- Statligt stöd dels ekonomiskt men även stöd med digitalisering och utbildningsmaterial mm.
- Fler kvalificerade ställföreträdare genom utbildningsinsatser
- Besöka och informera intresseorganisationer och andra aktörer samt låta dessa vara remissinstans när så är lämpligt

9

Vem kan få god man eller förvaltare?

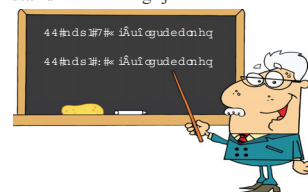
11 kap. 4 § föräldrabalken:

Om någon på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person, **skall rätten, om det behövs**, besluta att anordna godmanskap för honom eller henne. Ett sådant beslut får inte meddelas utan samtycke av den för vilken godmanskap skall anordnas, om inte den enskildes tillstånd hindrar att hans eller hennes mening inhämtas.

11 kap. 7 § föräldrabalken:

Om någon som befinner sig i en sådan situation som anges i 4 § är ur stånd att vårda sig eller sin egendom, **får rätten** besluta att anordna förvaltarskap för honom eller henne. Förvaltarskap får dock inte anordnas, om det är tillräckligt att godmanskap anordnas eller att den enskilde på något annat, mindre ingripande sätt får hjälp.

1. Det finns en bakomliggande orsak
2. Den bakomliggande orsaken är anledningen till hjälpbehovet
3. Hjälpbehovet kan inte tillgodoses på något annat sätt
4. Samtycke finns alt. samtycke kan inte inhämtas pga. hälsotillståndet
5. Den enskilde är **ur stånd** att vårda sig själv eller sin egendom

10

Läkarintyg
*Eller annan likvärdig
utredning*

Läkarintyg krävs **alltid** vid anordnande av förvaltare

Läkarintyg krävs vid godmanskap om den enskilde inte lämnat sitt samtycke till godmanskapet (dvs. inte kan samtycka)

Annan likvärdig utredning (t.ex. utlåtande från kurator, journalanteckningar och liknande) är sällan aktuell i praktiken

11

**Skillnaden
mellan godmanskap
och förvaltare**

Godmanskap är en frivillig insats som bygger på samarbete mellan den som har god man och den gode mannen

Den som är god man behöver samtycke för att få vidta åtgärder i sitt uppdrag, samtycket kan återkallas när som helst

Den som har god man har fortfarande kvar sin rättshandlingsförmåga och får t.ex. teckna och säga upp avtal och sköta sin egen ekonomi

Förvaltare är en tvångsåtgärd med mycket ingripande verkan. Den som har förvaltare frantas rättshandlingsförmågan i den omfattning som följer av förvaltare och får t.ex. inte ingå avtal utan förvaltarens medgivande. Förvaltare har i stort sett ensam bestämmanderätt över ekonomin.

12

Vem kan bli god man eller förvaltare?

11 kap. 12 § föräldrabalken:

Till god man eller förvaltare ska utses en **rättrådig, erfaren och i övrigt lämplig person**. Föreslår den enskilde en viss person som god man eller förvaltare, ska den personen förordnas, om han eller hon är lämplig och vill åta sig uppdraget. Detsamma gäller om en god man ska förordnas att bevaka en underårigs eller borttavarandes rätt i ett dödsbo och den avlidne har gett till känna vem den avlidne önskar till god man.

Innan någon förordnas till god man eller förvaltare ska hans eller hennes lämplighet kontrolleras i den utsträckning som behövs.

Den som är underårig eller som själv har förvaltare får inte vara god man eller förvaltare.

1. Får inte förekomma i kronofogdens register eller i belastningsregistret
2. Har goda kunskaper i det svenska språket och om det svenska samhället
3. I övrigt lämplig tar sikte på lämplighet för det specifika uppdraget
4. Intresserad, engagerad, kreativ och bra på att lösa problem
5. Om den som ska få god man eller förvaltare har ett eget förslag så ska det beaktas i den mån det är möjligt
6. Lämplighetsprövning sker innan förordnande men också under tiden som uppdraget pågår
7. En god man eller förvaltare som under uppdragets gång blir olämplig kan entledigas

13

Vad kan ingå i uppdraget?

Bevaka rätt

Juridiska angelägenheter

- Teckna och säga upp avtal
- Deklaration
- Avbetalningsplaner
- Myndighetskontakter
- Söka insatser
- Företräda i arvsfrågor

Förvalta egendom

Ekonomiska angelägenheter

- Betala räkningar
- Fördela egna medel
- Tillse fastigheter
- Förvalta kapital

Sörja för person

Personliga angelägenheter

- Bevaka att sökta insatser sköts korrekt
- Tillse en god livskvalitet

14

**I uppdraget
ska den som är god
man eller förvaltare**

Omsorgsfullt fullgöra dina skyldigheter och alltid handla på det sätt som bäst gagnar din huvudman. (FB 12:3)

Se till att din huvudmans medel i skäligen omfattning används till dennes utbildning, uppehälle och nytta i övrigt och att medel som inte behövs för detta är tryggt placerade med skäligen avkastning. (FB 12:4)

Ge din huvudmans närmaste anhöriga möjlighet att yttra sig i viktiga frågor. (FB 12:7)

15

**I uppdraget
ska den som är god
man eller förvaltare
inte**

Handla eller laga mat

Medfölja till vårdbesök

Städa, renovera, sköta om gården

Dela ut medicin

Sammanfattningsvis: God man/förvaltare är beställare av tjänster som huvudmannen behöver, den är inte utförare av dem

16

Vissa åtgärder kräver överförmyndarnämndens samttycke, till exempel...

Uttag från överförmyndarspärret konto (gäller inte vid godmanskap om det är huvudmannen ensam som tar ut pengar)

Vissa typer av placeringar

Köp eller försäljning av fast egendom

Upptagande av lån för huvudmannen eller låna ut huvudmannens pengar

Godkännande av arvskifte

Driva rörelse för huvudman eller underärig

17

I uppdraget *får den som är god man eller förvaltare inte*

Besluta eller påverka sin huvudmans beslut i frågor av utpräglat personlig karaktär (t.ex. äktenskap, testamente) (FB 12:2 3st)

Sammanblanda sin egen eller annan ekonomi som du hanterar med din huvudmans ekonomi. (FB 12:6)

Tvinga sin huvudman att flytta

Ge bort sin huvudmans pengar (med undantag för personliga presenter i skäligen omfattning och storlek)

God man/förvaltare bör alltid: rådfråga överförmyndaren om den är osäker på vad den får/bör/kan göra i ditt uppdrag

18

Bra att veta

God man/förvaltare har inte tystnadsplikt, men bör inte röja känsliga uppgifter

Huvudmannen och dennes närmaste anhöriga har en oinskränkt rätt att ta del av samtliga handlingar i akten, God man/förvaltare har inte det

God man/förvaltare kan bli skadeståndsskyldig gentemot sin huvudman om du genom oaktsamhet eller uppsåt vållar din huvudman skada

De rekommenderas att spara alla handlingar som rör sitt uppdrag i tio år från det att uppdraget upphör

De får inte företräda sin huvudman i rättshandlingar där de själva är part (jäv). Då kan en tillfällig god man förordnas av överförmyndaren, enligt FB 11:2

Underlåtenhet att lämna redovisning till överförmyndaren kan medföra vite

Frågor?